

Programsensor-rapport 2014

Institutt for geografi, Universitetet i Bergen

Cathrine Brun, Geografisk institutt, NTNU, SVT-FAK, GEO
cathrine.brun@svt.ntnu.no

Innhold:

Introduksjon	2
Oppsummering og oppdatering siden programsensorrapporten for 2013	3
Masterprogrammene i Geografi og Development Geography. Generell beskrivelse av oppbygging og gjennomføring.	4
Rekruttering	7
Masterprogrammet, studieretninger og geografi som disiplin	8
Obligatoriske felleskurs – det vitenskapelige og metodologiske grunnlaget for en master i geografi	9
Tematiske kurs, faggruppene og samarbeid	10
Veilederrollen i masterprogrammene	10
Studentenes plass på instituttet	11
Anbefalinger	12
Vedlegg:	13
Vedlegg 1: Plan for besøket i Bergen	
Vedlegg 2: Intervjuguider	
Vedlegg 3: Oversikt over annen tilgjengelig dokumentasjon:	

Introduksjon

I desember 2012 ble jeg av Institutt for geografi og Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen oppnevnt som programsensor for geografi i en femårsperiode fra 2013 til 2017.

I løpet av femårsperioden skal det produseres fem rapporter til 1. februar hvert år, med sluttrapport/sammendrag 1. februar 2018. I møter med daværende undervisningsleder Kerstin Potthoff og instituttleder Svein Olaf Dahl i desember 2012 ble vi enige om å fokusere på følgende tema i de årlige rapportene:

2013: Oppbygging av bachelorprogrammet

2014: Oppbygging av masterprogrammene

2015: Overlapp/sammenheng mellom kurs (horisontalt og vertikalt)

2016: Vurderingsformer

2017: Sammendrag

Denne planen kan tas opp til vurdering og endres etter behov i forkant av den årlige evalueringprosessen og med utgangspunkt i det forutgående års evalueringsrapport.

I denne andre rapporten fokuserer jeg hovedsakelig på masterprogrammet i geografi og masterprogrammet i Development Geography.

I to dager – 20. og 21. november oppholdt jeg meg på Institutt for geografi og intervjuet åtte vitenskapelige ansatte, 7 studenter og en administrativ ansatt. Ett planlagt intervju med Grete Rusten og Haavard Haarstad om GEO324 ble avlyst. Det ble heller ikke tid til å gjennomføre skypeintervju med Kerstin Potthoff. Plan for intervjuene er i Vedlegg 1. En oversikt over min liste av spørsmål finnes i Vedlegg 2.

Som i sist runde har Grethe Meling har gjort en stor jobb med å sende nødvendig bakgrunnsinformasjon og svart på spørsmål underveis. Jeg vil gjerne takke for alle som generøst delte sine erfaringer med meg. I samtalene stilte jeg spørsmål om masterprogrammet og kurs spesielt og mer generelle spørsmål om prinsippene for spesialisering, relasjon til bachelorprogrammet, eksamensform og studenttall. Ikke all informasjonen jeg samlet inn underveis i intervjuene er inkludert i rapporten. Diskusjonene på møterommet på geografi viser et sterkt engasjement for geografifaget

og hva geografi i Bergen skal være. Masterprogrammene representerer en viktig del av denne diskusjonen.

Som i forrige rapport har jeg ikke sett det som min oppgave å kommentere det faglige innholdet i forskjellige kurs eller studieretninger. Jeg kommer fra en spesifikk del av geografifaget og mener det er vanskelig å bruke oppdraget til å kommunisere egne faglige synspunkter. Jeg har i større grad fokusert på organisatoriske og mer prinsipielle spørsmål, selv om min posisjon i geografien (som befinner seg et sted mellom sosial, kultur og politisk geografi) vanskelig lar seg ekskludere helt fra oppdraget.

I tillegg til intervjuer og samtaler med instituttets ansatte har jeg hatt tilgang til emnebeskrivelser, noen forelesningsplaner og pensumlister, statistikk over karakterer, antall studenter på kurs (med tall fra høst 2010, 2011, 2012, 2013 samt vår 2012, 2013 og 2014) og jeg har lest de tilgjengelige studentevalueringene. En oversikt over denne bakgrunnsinformasjonen finnes i Vedlegg 3.

Etter instruksen fra det Samfunnsvitenskapelige fakultet om programsensoroppdraget skal rapporten inneholde en del om evaluering av studieprogrammet og en del om evaluering av enkeltemner. Jeg har i liten grad evaluert enkeltemner her, men jeg har kommentert noe rundt enkeltemner spesielt der dette har kommet om som en diskusjon rundt fellesemnene og oppbyggingen av masterstudiet.

Oppsummering og oppdatering siden programsensorrapporten for 2013

En diskusjon om revidering av bachelorprogrammet med fokus på at studentene kunne velge spesialisering litt senere i løpet var allerede i gang på instituttet da jeg skrev programsensorrapporten for 2013 og jeg anbefalte også med bakgrunn i samtalene fra 2013 at en slik revisjon burde finne sted. Instituttet har nå gjennomført denne endringen og 1., 2, og 3. semester er nå felles for bachelor studentene i geografi. Dette har også ført til endringer i emnetilbudet – også metode emnene og representerer slik jeg forstår det den viktigste endringen gjennomført siden forrige rapport.

Masterprogrammene i Geografi og Development Geography. Generell beskrivelse av oppbygging og gjennomføring.

Masterprogrammet i Geografi består av følgende studieretninger:

- Miljø- og landskapsgeografi
- Naturgeografi (Klima- landskaps- og miljøendringar)
- Utviklingsgeografi (Ressursforvaltning og sosial endring i utviklingsland)
- Økonomisk geografi, regional utvikling og planlegging

Masterprogrammene er lagt opp med en pakke der det er tett sammenheng mellom utviklingen av egen kompetanse og forberedelse til masteroppgaven.

Masterprogrammene deler kurs, men det er mindre valgfrihet for Development Geography. Selv om fellesemnene er delt opp i flere kurs er det viktig å forstå disse kursene i sammenheng og som en forberedelse mot arbeidet med masteroppgaven.

Spesielt gjelder dette:

GEO310: Writing workshop and project proposal (høst, 10sp)

GEO 308: Theory of Science and Research Design for Geographers (høst, 10sp)

GEO 306: Methods in Social Science (vår, 10sp)(ikke obligatorisk for studenter i naturgeografi)

GEO309: Term paper (vår, 10 sp).

Studentene velger bare to valgfrie tematiske kurs i løpet av det første året som master studenter. Valget avhenger av hvilken studieretning man studerer.

Mandatory courses (requirement 60 SP)				
Mandatory course				
Course code	Course title	SP	S	R
GEO310	Writing Workshop and Draft Project Proposal	10	1-4	1
GEO308	Theory of Science and Research Design for Geographers	10	1-4	1
GEO306	Methods in human geography	10	1-4	2
GEO309	Term Paper	10	1-4	2
GEO337	Critical Perspectives on Environment and Development	10	1-4	2
Choose minimum one of the courses				
Course code	Course title	SP	S	R
GEO338	Theories about Development and Migration - II	10	1-4	1
GEO326	Geographical Perspectives on Food	10	1-4	1

Figur 1: Oppbygging av første året i Master in Development Geography, kilde: <http://www.uib.no/en/studyprogramme/MASV-MEHA#uib-tabs-construction>, 06.02.15

Studieretning i miljø- og landskapsgeografi (krav 60 SP)					
Obligatorisk emne					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO306	Metodar i samfunnsgeografi	10	1-4	2	
GEO308	Vitskapsteori og forskingsdesign for geografar	10	1-4	1	
GEO309	Semesteroppgave	10	1-4	2	
GEO310	Skrivekurs og prosjektskisse	10	1-4	1	
GEO337	Kritiske perspektiv på miljø og utvikling	10	1-4	2	
Valfritt					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO329	Miljøfag, naturforvaltning og arealplanlegging	10	1-4	1	
GEO326	Geografiske perspektiv på mat	10	1-4	1	
GEO328	Planlegging og samfunn	10	1-4	1	
Studieretning i naturgeografi (krav 60 SP)					
2. semester kan studentane i tillegg velje eit emne på UNIS (søknadsfrist 15. oktober) eller GEOV					
Obligatorisk emne					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO308	Vitskapsteori og forskingsdesign for geografar	10	1-4	1	
GEO309	Semesteroppgave	10	1-4	2	
GEO310	Skrivekurs og prosjektskisse	10	1-4	1	
GEO313	Naturgeografiske laboratorie- og feltmetodar	10	1-4	1	
GEO341	Mastergradsfeltkurs i naturgeografi	10	1-4	2	
Valfritt					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO314	Hydrologi og grunnvatn i naturlege og menneskepåverka miljø	10	1-4	2	
Studieretning i utviklingsgeografi (krav 60 SP)					
Obligatorisk emne					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO306	Metodar i samfunnsgeografi	10	1-4	2	
GEO308	Vitskapsteori og forskingsdesign for geografar	10	1-4	1	
GEO309	Semesteroppgave	10	1-4	2	
GEO310	Skrivekurs og prosjektskisse	10	1-4	1	
GEO326	Geografiske perspektiv på mat	10	1-4	1	
GEO337	Kritiske perspektiv på miljø og utvikling	10	1-4	2	
Studieretning i økonomisk geografi, regional utvikling og planlegging (krav 60 SP)					
Obligatorisk emne					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO306	Metodar i samfunnsgeografi	10	1-4	2	
GEO308	Vitskapsteori og forskingsdesign for geografar	10	1-4	1	
GEO309	Semesteroppgave	10	1-4	2	
GEO310	Skrivekurs og prosjektskisse	10	1-4	1	
GEO324	Firm Strategies, Governance and Regional Development	10	1-4	2	
Valfritt					
Emnekode	Emnetittel	SP	S	A	
GEO326	Geografiske perspektiv på mat	10	1-4	1	
GEO328	Planlegging og samfunn	10	1-4	1	

Figur 2. Oversikt over kursene og kursopplegg første året i masterprogrammet i Geografi, tatt fra: <http://www.uib.no/studieprogram/MASV-GEOG#uib-tabs-construction> 06.02.15

Felles for begge masterprogrammene er en 60 studiepoengs. Instituttet gjennomfører i tillegg til individuell veiledning oppfølgingsmøter for masterstudentene i første, andre og tredje semester. Det er dette som kalles 'milepælssamlinger'.

- 1. milepæl (1.semester, normalt 1. haust): GEO310 - presentasjon av prosjektskildringa kor rettleiar og opponert deltar. Medstudentar, stipendiatar og vitskapleg stab deltar etter eige ønskje. Går føre seg 2. veka i desember.
- 2. milepæl (2. semester, normalt 1. vår): GEO309 - presentasjon og diskusjon av kladd til semesteroppgåva i forskargruppa. Går føre seg 3 veker før frist for endeleg innlevering som er 15.mai / 15.november
- 3. milepæl (3. semester, normalt 2. haust): Etter felt. Lage kort rapport og presentere data, hovudfunn og metodeproblematikk i forskargruppa. Går føre seg siste veka i september/februar.

(fra hjemmesidene til Geografi: <http://www.uib.no/studieprogram/MASV-GEOG/plan>, 06.02.15)

Per i dag er det altså ett slikt møte i semesteret. Flere av de ansatte og studentene nevner at de kunne tenke seg flere slike oppfølgingsmøter i tredje og fjerde semester.

I gjennomsnitt per år er det i underkant av til sammen ca 30 studenter i de to masterprogrammene, selv om dette varierer en del fra år til år (se under). Instituttet tilbyr åtte valgfrie kurs. Studentene skal velge to valgfrie kurs. Dersom instituttet kun rekrutterer studenter til de valgfrie kursene vil det kunne være mellom 7 til 8 studenter i snitt på hvert kurs, i realiteten varierer det mellom 1 og 21 studenter på disse kursene i det tallmaterialet jeg har hatt tilgjengelig. Det er en overvekt av kurs som har under 10 studenter på kursene. De tematiske kursene på masterprogrammene følger studieretningene fra bachelor: Naturgeografi, Miljø- og landskapsgeografi, Økonomisk geografi, regional utvikling og planlegging; Utviklingsgeografi.

Det er noe rekruttering til de valgfrie kursene fra andre institutter og fakulteter, men dette er en praksis som ikke er utbredt ved Universitetet i Bergen. I tillegg er det noe rekruttering fra utvekslingsstudenter, i hovedsak fra ERASMUS studenter og studenter fra bilaterale avtaler. Samt at det har vært noen kursdeltakere fra masterprogrammet i Region og Regionalisering som hører inn under Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap.

Instituttet tilbyr et mangfold av ulike undervisningsformer og bidrar til at studentene får delta i en rekke ulike faglige aktiviteter som bidrar til et godt læringsmiljø: Feltkurs, forelesninger, seminarer, skriving, presentasjoner, nettbaserte kurs og veiledninger (individuell eller gruppevis).

Studenter har så langt blitt tatt opp på masterprogrammet i geografi både både høst og vår, men dette er en ordning instituttet er på vei bort fra. Opptak vil nå kun gjennomføres i høstsemesteret. Dette vil forenkle gjennomføring og oppfølging av studentene og bidra til å strømlinjeforme studieløpet.

Studentantallet varierer betraktelig fra år til år med studenttall mellom 17 (2012) og 32 (2008 og 2012). Antall studenter på programmet påvirker (selvsagt) antall studenter som deltar på enkeltkurs. Mellom 2007 og 2014, og på tross av litt variasjon fra år til år, viser forelagt statistikk en positiv trend i studenter som har levert på normert tid og i den generelle gjennomføringsprosenten. De ansatte mener tettere oppfølging og mer fokus på forberedelser til masteroppgaven gjennom det første studieåret er viktig forklaring på denne positive trenden.

Rekruttering

Masterprogrammet i geografi rekrutterer hovedsakelig studenter fra egne rekker, det vil si at studentene kommer fra en bachelorgrad geografi ved instituttet. Development geography rekrutterer hovedsakelig fra kvoteprogrammet og internasjonale samarbeidspartnere.

For å bli tatt opp som masterstudent i geografi i Bergen må man ha 90 studiepoeng geografi, samt at man må oppfylle kravene til spesialisering på 200 nivå (spesialiseringen på bachelorgraden i geografi). Det siste betyr at det kan være utfordrende å komme inn på mastergrad i geografi dersom du har en bachelorgrad fra en annen institusjon med mindre spesialisering i de fire retningene. Et spørsmål som ble reist i noen av samtaleene jeg hadde på instituttet, var knyttet til hvorvidt det er et behov for å åpne opp for å rekruttere bredere for å sikre fortsatt rekruttering av studenter til masterprogrammet. Konsekvensen vil være å lette på de disiplinære kravene og i noen grad utfordre dagens spesialiseringer. Dette blir altså et spørsmål knyttet til spesialiseringene i masterprogrammene som jeg kommer tilbake til nedenfor.

Masterprogrammet, studieretninger og geografi som disiplin

Studieretningene er viktige og kjennetegner geografi i Bergen. De representerer (som for bachelorprogrammet) et litt annet tilbud enn i Oslo og NTNU. De vitenskapelige ansatte jeg intervjuet mener også at miljøgeografien i Bergen er mer naturgeografiorientert enn ved de andre instituttene hvor miljøgeografien har en mer samfunnsgeografisk orientering. Flere av de ansatte jeg intervjuet mener at undervisningen kjennetegnes av en vektlegging på å kople teori og empiri.

Flere av de vitenskapelige ansatte jeg snakket med i November 2014 var opptatt av å diskutere geografi som disiplin. Et viktig tema i disse diskusjonene er forholdet mellom spesialisering eller en bredere basis i geografifaget. Av noen oppleves spesialiseringen som en fragmentering av faget mens av andre oppleves det som viktig å tilby ulike spesialiseringer for å forberede studentene til arbeidslivet. Et viktig prinsipp for andre er at det skal være mulig å knytte undervisningen sammen på tvers av natur- og samfunnsgeografi. Studentene mener i hovedsak at spesialiseringene er et gode, men som jeg kommer tilbake til, er det noen utfordringer sett fra deres ståsted også.

Det kan virke som om det er noe konkurranse mellom studieretningene fordi det er såpass få studenter og at det derfor blir litt kamp om studenter for at en retning skal 'overleve'. Kunne litt mindre fragmentering og mindre fokus på spesialiserte retninger føre til mer samarbeid om kurs, større studentgrupper på kurs og mindre sårbarhet? Studentene mener det er problematisk og ta kurs som har veldig få deltakere.

En større utfordring her er at ved å tilby fire studieretninger med separate valgfrie kurs så er man forpliktet til å arrangere kurs selv om det er veldig få studenter på ert kurs. Har Institutt for Geografi i Bergen gjort det vanskelig for seg selv ved å måtte ha et visst antall kurs på grunn av mange studieretninger? Er det bærekraftig å fortsette å ha fire tematiske kurs per semester som ca 30 studenter skal fordele seg på? Skal det være en minimumsgrense for hvor mange studenter som melder seg på for at dette kurset skal gå?

Dersom instituttet fortsetter som i dag må man tilby kurset selv der det er svært få studenter. Kan man tenke seg større fleksibilitet i det tematiske fokuset for de kursene som tilbys?

Obligatoriske felleskurs – det vitenskapelige og metodologiske grunnlaget for en master i geografi/utviklingsgeografi

De ulike obligatoriske felleskursene er i hovedsak omtalt i positive ordelag blant både studenter og ansatte. Når det gjelder kurset *Vitskapsteori og forskingsdesign for geografer* (GEO308) har dette kurset utviklet seg over flere år; og både ansatte og studenter ser ut til å være generelt tilfredse med modellen som dette kurset opererer etter. Det er noen fellesforelesninger og seminar for natur- og samfunnsgeografene og noen separate forelesninger. Foreleserne mener faget er godt integrert.

Naturgeografistudentene opplevde at kurset ble litt repetitivt og skulle gjerne hatt mer relevant pensum. Studentene i Development Geography som muligens har hatt mindre fokus i sin tidligere utdanning på noen av disse debattene fra før etterlyser en skriftlig oppgave underveis i studiet for å kunne få mer tilbakemelding på hvordan de skal skrive om og diskutere teori.

I diskusjonen med studentene ble det nevnt at det kan være noen problemer med å skille de ulike felleskursene fra hverandre – spesielt gjelder dette for de som tar GEO310 *Skrivekurs og prosjektskisse* på høsten og deretter GEO309 *Semesteroppgave* og GEO306 *Kvalitativ metode* i vårsemesteret. Det nevnes i samtaler med studentene at det kunne være nyttig med litt mer strukturert undervisning og flere møtepunkter på GEO309 og GEO310.

Studentene opplever også at oppgavene i disse tre kursene blir like og vanskelige å skille fra hverandre, og spesielt gjelder dette de studentene som tar GEO309 og 306. Fra informasjonen som er kommet fram i samtaler kan det virke som de tre kursene 306, 309 og 310 fokuserer ganske mye på metode og delvis mindre på å forberede studentene tematisk. Selv om noe av dette løses ved at GEO306 nå får skoleeksamen er det et behov for å fokusere mer i informasjonen om kursene hvordan kursene 306, 309 og 310 er forskjellige og likevel henger sammen. Samtidig kunne man kanskje i større grad bruke semesteroppgaven (GEO309) til å skrive en tematisk literature review knyttet opp til det tema man skal skrive masteroppgave om. Man kunne også danne skrivegrupper rundt studenter som skriver om beslektede tema. Studentene fremhevet at GEO310 bidrar til å gi dem en god start på masterstudiet som er komplementær til ordinær veiledning.

Tematiske kurs, faggruppene og samarbeid

Studieretningene reflekterer forskningsinteresser og undervisningen tar utgangspunkt i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid og knytter til seg gjesteforelesere både innefra og utenfra akademia. Per i dag framstår imidlertid faggruppene og enkelte tematiske kurs som litt sårbare. Noen spørsmål som kunne diskuteres i den sammenheng er hvordan skal man få til tematiske kurs som i større grad er i endring og gjenspeiler forskningsinteresser i staben samt interesser blant studentene. Kan man i større grad samarbeide med andre institutt og fakulteter om kurs, det vil si låne fra andre institutter/fakulteter. Naturgeografi praktiserer dette, men det virker som det i liten grad er praksis på andre retninger, en anbefaling vil være å utrede mulighetene for å etablere slike samarbeid for å kunne øke valgfriheten uten å etablere flere fag på geografi, men snarere tvert i mot se på muligheten for å redusere antall fag på geografi.

Det virker også til å være et misforhold mellom antall ansatte og antall studenter på de ulike faggruppene. Dette endrer seg selvsagt over tid. Det burde imidlertid utredes muligheter for å kunne øke fleksibiliteten når det gjelder tematiske kurs og økt samarbeid på tvers av fag-grupper/studieretninger når det gjelder kurs.

Som på bachelorprogrammet er det en tradisjon for å samarbeide om kurs og forelese på hverandres kurs. Det er fortsatt en diskusjon om hvordan man kan ivareta den røde tråden når man involverer mange forelesere og hvorvidt dette er en større utfordring enn å få inn de forelesere som kan tema best. I studentevalueringene er det noe uenighet om dette. Selv om de vitenskapelige ansatte foreleser på hverandres kurs er det i følge foreleserne som jeg har snakket med mindre samarbeid om undervisningen på master enn på bachelor når det gjelder antall ansatte som er inne på hvert kurs. Dette er kanskje naturlig på grunn av at nivå og spesialisering endrer seg fra bachelor- til masterkurs.

Noen av de ansatte etterlyser større innsats for å utnytte potensiale for samarbeid mellom natur- og samfunnsgeografi

Veilederrollen i masterprogrammene

På masterprogrammene i geografi og development geography ligger det er stort ansvar for veileder i forhold til de individuelle kandidatene slik som løpet er lagt opp i dag. Studentene får tidlig tildelt veileder og både kurset GEO310 *Skrivekurs og prosjektskisse* og GEO309 *Semesteroppgave* er det veileder som tar hovedansvaret. En viktig målsetting med denne strategien er at studentene velger tema som får en sterk forankring i forhold til forskningsaktiviteter som veileder inngår i. Veileder kan være med på å påvirke den

faglige retningen til masterstudentene fra begynnelsen av masterprosjektet. Selv om studentene er generelt svært fornøyde med tilgangen til veileder, opplever de likevel at det er litt tilfeldig hvor mye veileder involverer seg og at det blir store forskjeller i hvor mye veiledning man får.

Som diskutert tidligere, har gangen i masterprogrammet hvor man starter svært tidlig å jobbe med masteroppgaven vært viktig for gjennomstrømmingen. Det kan imidlertid være grunn til å se på mulighetene for mer systematisk involvering av andre enn veileder i denne prosessen for å skape mer forutsigbare løp for studentene og for å sikre kvalitetskontroll på tvers av veilederforhold. Milepælsamlingene nevnt over er et viktig verktøy i denne forbindelse fordi her presenterer studentene sitt arbeid og det er opponenter som kommenterer og diskuterer presentasjonene. Samlingene nevnes av flere – både ansatte og studenter – som en viktig ressurs og som instituttet kunne vurdere å arrangere flere av enn de tre som tilbys i dag.

Det kunne også kanskje fokuseres mer på hvilke roller student og veileder skal ha i de to kursene (GEO309 og GEO310) og instituttet kunne i større grad gjøre forventningene til student og veileder mer kjent.

Studentenes plass på instituttet

Masterstudentene er veldig positive til instituttet. De ser det som en stor fordel at de kan ha arbeidsplass på instituttet og mener også at det er en fordel at det er forholdsvis få masterstudenter fordi det bidrar til å gjøre dem mer integrert i det akademiske miljøet. Studentene sier de har fellesskapsfølelse gjennom å sitte på samme lesesal. De er ikke så opptatt av at det skal være mange felleskurs fordi det i større grad er det sosiale som knytter dem sammen. Samt at de har hatt felleskurs på lavere grad og derfor kjenner de hverandre fra før. Masterstudentene i geografi er opptatt av at felleskurs kan bli for generelle og der er mer interessert i å ha en spesialisert utdanning som de kan ta med seg til arbeidslivet noe som taler for spesialiserte valgfrie kurs. I den forbindelse ønsker studentene mer veiledning og informasjon om muligheten for å ta kurs andre steder for å utvide valgfriheten på kurs. Imidlertid mener masterstudentene i Development geography at det ville være nyttig med kurs over et bredere spekter. I samtalene med studentene kom det fram at det ofte er store forskjeller på arbeidsmengden på ulike kurs og de kunne tenke seg at instituttet gjorde en kalibrering av både obligatoriske og tematiske kurs for å gjøre arbeidsmengden mer lik. De mente også at det kunne være bedre koordinering av når ulike eksamener og innleveringer/presentasjoner arrangeres.

Anbefalinger

Institutt for Geograf i Bergen har jobbet godt for å utvikle et masterprogram som gir studentene god oppfølging og som har bidratt til god gjennomstrømming og økning i antall studenter som leverer på normert tid.

Noen problemstillinger bør diskuteres for å gjøre studieprogrammene enda bedre:

For å øke valgmulighetene på tematiske/valgfrie kurs burde instituttet se på mulighetene til å erstatte ett av de obligatoriske kursene med et tematisk kurs. Heri ligger det også en mulighet til å se på muligheten til å øke samarbeidet med andre institutter, og lage en oversikt over aktuelle kurs studentene kunne ta ved andre institutter snarere enn å lage ett nytt kurs selv som eventuelt erstatter det obligatoriske kurset som legges ned.

Studentene etterlyser økt valgfrihet, og det er allerede noen svært sårbare kurs med få studenter på instituttet. Hvilke kurs som har få studenter varierer fra år til år. For å styrke forutsigbarheten, øke fleksibiliteten for de ansatte og bidra til å kunne arrangere kurs med flere studenter burde det også utredes hvorvidt det er mulig å slå sammen noen av dagens valgfrie kurs, og heller samarbeide mer på tvers av studieretninger om disse kursene

I dag er det store krav til rekruttering på grunn av spesialiseringene som instituttet har lagt opp til; det ville være nyttig å se hvorvidt økt samarbeid på tvers av studieretninger og med det litt mindre krav til spesialisering fra bachelorgraden ville åpne opp for muligheten til økt rekruttering. Her må det fremheves at de studenter som i dag går på masterprogrammet i geografi (i mindre grad studentene på utviklingsgeografi) er fornøyd med dagens spesialiseringer.

For å øke kvalitetskontroll og dele mer på veilederansvar, kunne en mulighet for kurset *GEO309 Semesteroppgave* være å danne skrivegrupper og involvere ansatte på litt andre måter og være mer spesifikk i informasjonen om hva som er målsettingene og kravene til denne oppgaven, spesielt gjelder dette å tydeliggjøre hva som representerer de viktigste forskjellene mellom kursene.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Plan for besøket i Bergen

Torsdag 20.11.

Klokkeslett	Navn	Funksjon
13:00–14.00	Arnt Fløysand	Masteransvarlig + GEO309, GEO310
14:00-15:00	Knut Hidle/ Håvard Hårstad	GEO308
15.00–15.30	Anders Haukanes Bård Emil Danielsen Ingrid Lycke Austbø Marcus Holje	4 masterstudentar fra alle retningar, og begge kull. masterstudent 2. år, student
15:30-16:00	Victoria Dowokpor Moses Kansanga Mosonsieyiri (manglar tilbakemelding)	2 masterstudentar på på Master in Development Geography

Fredag 21.11.

Klokkeslett	Navn	Funksjon
09.00–10.00	Rannveig Øvrevik Skoglund, Svein Olav Dal	GEO314, GEO341, GEO313
10.00–11.00	Ragnhild Overå	Undervisningsleder, GEO306, GEO337 (GEO338)
11.00–12.00	Peter Andersen	GEO326
13.00–14:00	Håvard Haarstad/Grete Rusten	GEO324
14.00–15.00	Grethe Meling	Studiekonsulent

Telefonsamtaler/Skypemøter med Kerstin Potthoff avtales separat.

Vedlegg 2: Intervjuguider

Spørsmål til programsensorbesøk i Bergen 20 og 21 november 2014

Målsetting: Oppbygging av masterprogrammet(ene): 1) logisk oppbygging av studieretningene; 2) sammenhengen mellom kurs; 3) sammenhengen mellom bachelor og master

SPØRSMÅL TIL ADMINISTRATIVT ANSVARLIG OG STUDIELEDER

Hva har skjedd siden sist

Hvordan koordineres det mellom fag; tematisk, frister, grupper av studenter, samarbeid om forelesninger

Hvordan arbeides det med sammenhengen mellom bachelor og masterprogrammene?

Hvor mye styres studentene inn i tema for masteroppgaven?

Økning/nedgang i studenter på masterprogrammene som helhet/de ulike studieretningene?

Særlige forhold ved gjennomføringen av studieprogrammet I perioden, har det skjedd større omstruktureringer de siste årene?

Har det det siste året vært diskutert endringer som ikke er gjennomført enda (planlagte endringer)

Hva anser du som de største utfordringene ved programmene og studieretningene I dag?

Evalueringer på programnivå, kan jeg få tilgang til de – hvordan skjer evalueringer

Beskriv studieretningene og oppbyggingen av de

Valgfrihet kurs?

Er læringsmål på de ulike kursene sett i sammenheng med overordna mål på studieprogrammet?

Hvordan er den faglige oppbyggingen tenkt hvilke kurs tas når; felles kurs på tvers av studieretninger og studieprogram?

Hvordan er løpet lagt opp; felles emner, spesialemer, tverrfaglige emner, emner som tilbys på andre institutt/fakulteter?

Dokumentasjon; studenttall og resultater; karakterfordeling på program/emner; tall for frafall og strykprosent; fagspesifikke karakterbeskrivelser; referat fra programstyremøter og andre relevante møter.

Har hver studieretning spesifikke læringsmål?

GENERELLE SPØRSMÅL

Oppbygging av masterprogrammet;
Logisk oppbygging av studieretningene; sammenhengen mellom kurs

Forventet læringsutbytte, læringsmål på studieprogramnivå; kunnskap, ferdigheter, generell kompetanse

Hvordan beskrives den faglige sammenhengen i programmet –

Hvordan samarbeides det på faglig mellom ulike studieretninger på programmet?

Har det vært en økning/nedgang i studenttallet?

Finnes det særlige forhold ved gjennomføringen av studieprogrammet i perioden?

FAGLÆRER

Målsetting: Oppbygging av masterprogrammet(ene): 1) logisk oppbygging av studieretningene; 2) sammenhengen mellom kurs; 3) sammenhengen mellom bachelor og master

Beskriv kurset og hvordan det har utviklet seg, hvordan det oppstod

Hvilke tematiske justeringer er gjort

Hvilke pensumjusteringer har du gjort?

Hvem underviser på kurset

Beskriv hvordan kurset passer inn i mastergraden og i den relevante studieretningen

Hvordan foregår tilpasningen mellom fagene i en studieretning/mellom studieretningene?

Hvordan brukes denne kunnskapen inn i andre fag på graden/studieretninger?

Forelesningsoversikt

I hvilken grad opplever du at kurset oppfyller læringsmålene?

Samarbeid med andre faglærere på graden/programmet (hvordan foregår slikt samarbeid)

Antall studenter på kurset (har antallet studenter økt/gått ned på ditt kurs?)

Hvor (i den grad du vet det) kommer studentene fra (geografi eller andre fag, hvilken studieretning, der det er relevant at man tar fag på tvers)

Hvilke utfordringer finnes med kurset?

Undervisningsmetoder: hva ligger bak valget av forelesningsmetoder, har det vært diskutert andre undervisningsmetoder

Evalueringsmetoder; hva er de i dag, oppleves de som hensiktsmessige?

Hvordan bidrar "ditt" kurs til å oppfylle læringsmålene for mastergraden/den aktuelle studieretningen?

I hvilken grad bygger masterkurset på kurs og kompetanse fra bachelorgraden?

Samarbeid mellom samfunns og naturgeografi?

Hvordan vil du posisjonere faget i forhold til norsk geografi og i forhold til internasjonal geografi

Hvordan er viktige/aktuelle debatter – norske og internasjonale – reflektert i kurset?

Hvordan "snakker" kurset til viktige norske og internasjonale debatter/tema i kurset

Ser du spesielle utfordringer med kurset i dag?

Ser du spesielle utfordringer – ting (kurs, undervisningsmetoder, vurderingsformer, sammenhengen i graden, rekruttering etc.) som du mener det er viktig å jobbe mer med for å styrke masterutdanningen i geografi i Bergen?

SPØRSMÅL TIL STUDENTREPRESENTANTENE

Hvordan blir de involvert

Hvordan opplever de sammenhengen mellom ulike kurs

Er det vanskelig å se helheten i graden?

Får de nok informasjon om hvordan fag hører sammen

Sammenhengen mellom grunnenheten/obligatoriske generelle fag og studieretningsfagene?

Hvilke diskusjoner dominerer blant studentene om sammenhengen mellom fagene i bachelor graden?

Hva er det de ønsker skal endres?

Hvordan mener de fagene tar opp viktige debatter i norsk og internasjonal geografi?

Vedlegg 3: Oversikt over annen tilgjengelig dokumentasjon:

Evalueringer fra Kvalitetsbasen – tilgjengelig fra 2012:

GEO309, våren 2012: https://kvalitetsbasen.app.uib.no/rapport.php?rapport_id=3684

GEO314 Hydrologi og Grunnvatn i Naturlege og Menneskepåvirka Miljø:

https://kvalitetsbasen.app.uib.no/rapport.php?rapport_id=5094

GEO337 Kritiske Perspektiv på Natur og Miljø:

https://kvalitetsbasen.app.uib.no/rapport.php?rapport_id=3685

GEO341: Mastergradsfeltkurs i Naturgeografi:

https://kvalitetsbasen.app.uib.no/rapport.php?rapport_id=4496

Gjennomføringsfakta:

statistikk over karakterer, antall studenter på alle relevante kurs med tall fra høst 2010, 2011, 2012, 2013 samt vår 2012, 2013 og 2014.

Opptaksstatistikk:

Opptakstall Institutt for geografi 2009-2014

Studieprogram	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Årsstudiet i geografi	19	15	17	19	22	24
Bachelorprogram i geografi	34	49	51	63	55	70
Masterprogram i geografi	19	22	13	15	28	19
Master s Programme in Development Geography	5	6	5	7	8	6
Masterprogram i modellbasert samfunnsplanlegging (systemdynamikk)	20	18	19	15	28	18
Joint European Master s Programme in System Dynamics (EMSD)		24	20	20	24	14

<http://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=156>

Gjennomføring på masterprogram i geografi 2007-2014

Kull	Start	Slutta	Fullført	Normert	Pluss 3mån	5 sem.	6 sem.	7 sem.	8 sem.	Over 8	Aktiv	% av fullført på normert tid
V2007	5	3	2	1	1							50,00
H2007	15	5	10	4	2	2	2	1			1	40,00
V2008	9	1	8	3	2	1	1	2				37,50
H2008	23	5	18	13		2	2	1	1	1		72,22
V2009	7	0	7	4	1	1	1	1				57,14
H2009	12	0	11	6	3	2					1	54,55
V2010	3	1	2	2								100,00
H2010	20	12 ¹	8	5		2	2	1				62,50
V2011	3	2	1	1								100,00
H2011	10		9	7	1	1	1	1			1	77,78
V2012	1		1	1								100,00
H2012	16	4	10	8	1	1					2	80,00
V2013	5	1	2	3								1
H2013	27	5									22	
V2014	2	2										
H2014	19											19
Totalt	177	29	89	58	11	12	7	1	1	1	1	65,17

¹ 8 studentar meldte overgang til GEOV (Jostein Bakke)